

In dit nummer onder meer:

Collectebonnen

Pagina 2: Niet meer zoeken naar (klein)geld op de zondagmorgen. Bij de Diaconie zijn collectebonnen te koop. Ook handig voor de belastingaangifte.

Religieuze behoeften jongeren

Foto Rogier Chang

Pagina 3: Studentenpastor Jantine Heuvelink: 'De vraag wat jongeren in de kerk missen, is fout. Jongeren missen niets in de kerk. Maar soms vinden ze er iets, op hun manier, op hun tijd.'

Kleine Zusters

Pagina 4: Vijftig jaar geleden begonnen de Kleine Zusters hun werk in de Schilderswijk. Hun motto is: lief en leed delen, in vriendschap nabij zijn en in de samenleving diensten bewijzen.

Justitiepastoraat

Pagina 5: Jan Eerbeek is 25 jaar gevangenispastor. 'Stel je voor, je zit in een gevangenis in een enorm isolement. En dan kiezen mensen van buiten ervoor om met jou in contact te komen.'

Bijsluiter

Bij dit nummer van *Kerk in Den Haag* zit een bijsluiter. Naast de bijdragen van de deelnemende kerken zijn advertenties en dergelijke voor het blad een noodzakelijke bron van inkomsten. Het meesturen geschiedt buiten verantwoordelijkheid van de redactie.

'Je bent elkaars evenmens'

Gedetineerden worden vanuit de maatschappij wel begeleid, maar zonder een extra 'vlammetje' is het moeilijk om aan een toekomst te werken. De kerken kunnen daarin een cruciale rol vervullen.

In het justitiepastoraat bezoeken justitiepredikanten en vrijwilligers gedetineerden in hun cel en ontmoeten ze hen in gevangeniskerkdiensten. Als de gedetineerden terugkomen in de maatschappij, proberen medewerkers van Stichting Exodus hen te helpen met wonen en werken. Ds. Jan Eerbeek vierde onlangs zijn 25-jarig jubileum als gevangenispastor. Hij was een van degenen die destijds in Den Haag met de Stichting Exodus begonnen.

Levensverhaal

Ds. Jan Eerbeek begon als gevangenispastor (eerst in 's-Hertogenbosch en Vught, later in Scheveningen) en is nu hoofdpredikant bij de Dienst Justitiële Inrichtingen. Hij vertelt dat acht van de tien van de gedetineerden terugvallen in de criminaliteit. 'Dat heeft met hun complexe problematiek te maken: ze hebben een achterstand in hun persoonlijke ontwikkeling, hebben problemen met hun identiteit, ze hebben maatschappelijke achterstanden, zoals schulden en het ontbreken van werk en huisvesting. Ze zitten gevangen in hun eigen levensverhaal. Het justitiepastoraat probeert hen te helpen bij het verwerken van het verleden en bij het bouwen aan een toekomst. Wij denken dat belangrijke sleutels daarbij zijn: geloof en levensbeschouwing. Natuurlijk is er al veel goede begeleiding vanuit de maatschappij, maar – zoals justitiepredikant Christiaan Donner eens zei – als er bij dat alles geen vlammetje in iemand zelf wordt aangestoken, bouw je (bijbels gezien, red.) op zand. De kerken kunnen daarin een cruciale rol vervullen. Zij leveren predikanten en vrijwilligers die vanuit een geloof de gedetineerden tegemoet treden: weet dat je geschapen bent naar Gods beeld, dat je nooit helemaal afgeschreven bent. Bij geloof hoort dat iedereen recht heeft op een toekomst.'

Belangeloos

Maar zo eenvoudig is het toch niet om dat vlammetje tot leven te brengen? Eerbeek: 'Daar is inderdaad iets voor nodig. In de eerste plaats vertrouwen. Dat vertrouwen moet worden opgebouwd. Ik merkte aan een jongen die regelmatig terugkwam in de gevangenis en die ik regelmatig sprak, dat ik pas echt een diep contact met hem kreeg toen ik namens hem bij de begrafenis van zijn moeder was geweest. Er kan ook iets ontvlammen door de bajes zelf. De gevangene kijkt in een spiegel, hij ziet plotseling in wat voor situatie hij zich bevindt. Of er gebeurt iets tijdens een pastoraal gesprek, of tijdens een kerk-

ten ook wie ze zelf zijn. Hun taak is mensen in hun eigen persoonlijkheid te laten groeien en tegelijk groeien ze zelf. Ze proberen de kwetsbaren te verstaan en ze leren daarmee hun eigen kwetsbaarheid kennen.'

Hoe kunnen de Haagse kerken aan

'Iedereen heeft recht op een toekomst'

het justitiepastoraat bijdragen? Eerbeek: 'Door aandacht voor het werk te vragen. Alleen in een betrokken samenleving krijgen ex-gedetineerden nieuwe kansen. Verder steunen veel Haagse kerken de Stichting Exodus financieel en leveren en begeleiden ze vrijwilligers die in de gevangenis op bezoek gaan. Daarnaast zijn we altijd op zoek naar wat wij noemen "kerken met een stip": laagdrempelige kerken waar ex-gedetineerden zich op hun gemak voelen. De Lukaskerk is zo'n kerk met stip.'

In de 25 jaar dat Eerbeek in het justitiepastoraat werkzaam is, is er wel wat veranderd. 'In die begintijd vroeg soms een gevangene om een imam, en dan belde je er een op die een uurtje even langskwam. Nu de samenleving meer multicultureel is, is de populatie onder de gevangenen ook veelkleuriger geworden. Er zijn nu in totaal veertig imams werkzaam bij de Dienst Justitiële Inrichtingen.'

Kelder

Wat Jan Eerbeek ontroert, is dat hij de afgelopen 25 jaar gezien heeft dat er veel mogelijk is. 'We begonnen destijds met de Stichting Exodus in een kelder onder een Haagse flat, twee dagdelen in de week. Nu zijn er in heel Nederland tien huizen die ex-gedetineerden opvangen en begeleiden.'

Eerbeek gaat voor in kerkdiensten om justitiepastoraat en het werk van Exodus onder de aandacht van de kerkganger te brengen. Zo is hij nu regelmatig te vinden in Drentse kerken, omdat in die provincie een nieuw Exodus-huis wordt opgezet. Eerbeek: 'Gelukkig dat er veel mensen in de samenleving zijn die problemen willen doorbreken. Het mooie van kerkgemeenschappen is, dat zij de instrumenten hebben waardoor dit soort initiatieven kunnen ontstaan.'

Margot C. Berends

Jan Eerbeek: 'Alleen in een betrokken samenleving krijgen ex-gedetineerden nieuwe kansen. De kerk kan aandacht vragen voor hun problematiek.'

dienst. Het geloof dat predikanten en vrijwilligers in de gevangenen hebben, roept nieuw geloof op. Ze merken bijvoorbeeld dat vrijwilligers echt belangeloos op bezoek gaan. Een gevangene zei dat eens tegen mij: hij wist nooit of mensen die de gevangeniskerkdiensten bezochten dat voor de gevangenen of voor zichzelf deden. Maar toen diezelfde mensen ook met Kerst 's middags bij een bingo hielpen, besepte hij dat ze echt voor hén kwamen.'

Wederkerigheid

Eerbeek is duidelijk enthousiast over het justitiepastoraat: 'Stel je voor, je zit in een gevangenis in een enorm isolement. En dan kiezen mensen van buiten ervoor om met jou in contact te komen. In die mensen zie ik de verpersoonlijking van de genadeverkoondiging. Wat je ziet gebeuren is het evangelie *in actu*. Essentieel is die menselijke ontmoeting. In Hebreëën staat het geschreven: gedenkt de gevangenen als medegevangenen. Voor het aangezicht van God ben je broeder en zuster, je bent elkaars evenmens. Het pastoraat is niet een hand die van boven naar beneden wordt uitgestoken. Er is wederkerigheid: de vrijwilligers begrijpen in die contac-